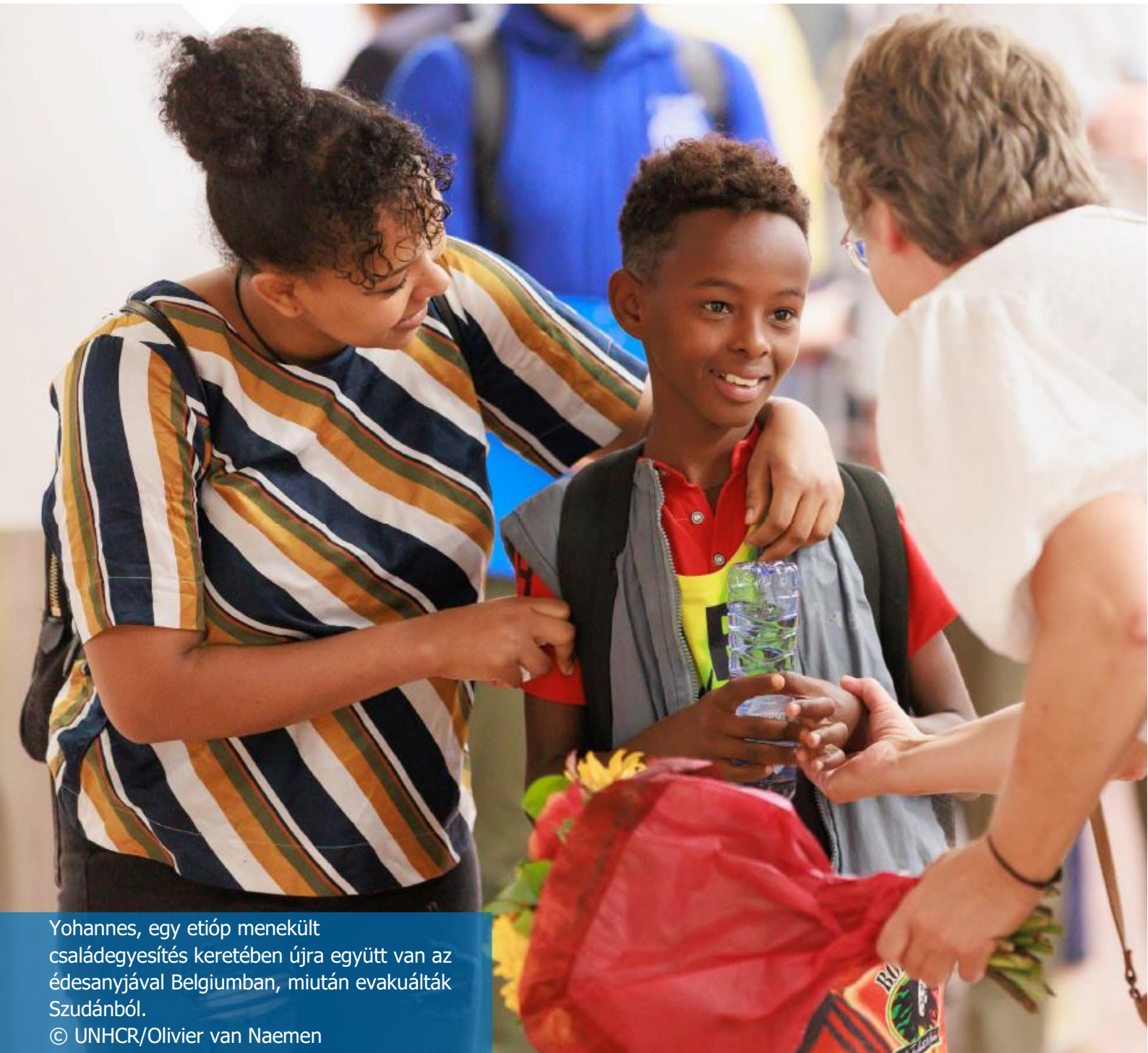

UNHCR
The UN Refugee Agency

Yohannes, egy etióp menekült családtagjaként újra együtt van az édesanyjával Belgiumban, miután evakuálták Szudánból.

© UNHCR/Olivier van Naemen

AZ UNHCR 2024. ÉVI AJÁNLÁSAI AZ EURÓPAI UNIÓ (EU) TANÁCSÁNAK BELGA ÉS MAGYAR ELNÖKSÉGE SZÁMÁRA

2024. január–december

Tartalom

BEVEZETÉS	3
VÉDELEM BIZTOSÍTÁSA AZ EU-BA SPONTÁN ÉRKEZŐK SZÁMÁRA, VALAMINT A KÜLSŐ HATÁROKON ÉSZLELT JOGSÉRELMEK KEZELÉSE	7
AZ UNIÓS MENEDÉKJOGI ELJÁRÁSOK MEGREFORMÁLÁSA	10
A LAKÓHELYÜKET ELHAGYNI KÉNYSZERÜLT SZEMÉLYEK, A NAGYSZÁMÚ MENEKÜLTET FOGADÓ ÁLLAMOK ÉS A TAGÁLLAMOK SZÁMÁRA MEGFELELŐ SZOLIDARITÁS	16
A VEGYES MIGRÁCIÓT CÉLZÓ, EREDMÉNYESEBB VÁLASZLÉPÉSEK: AZ ÚTVONALALAPÚ MEGKÖZELÍTÉS	18
ÁTTELEPÍTÉS ÉS KIEGÉSZÍTŐ ÚTVONALAK	21
A HONTALANSÁG PROBLÉMÁJÁNAK KEZELÉSE	23
AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS MEGFELELŐBBÉ, RUGALMASABBÁ ÉS VÁLASZKÉSZEBBÉ TÉTELE	24

BEVEZETÉS

Az intenzívebbé váló népességmozgások miatt összefüggő és eredményes stratégiára van szükség a kényszerű lakóhelyelhagyásból adódó kihívások leküzdéséhez. Az EU fontos szereppel bír a menekültek befogadásában, és jelentős pénzügyi támogatásokkal segíti a humanitárius segítségnyújtást és a fejlődést, ezért alapvető szerepet játszik a kényszerű lakóhelyelhagyás jelenségének kezelésében. Az Unióra politikai befolyásából és pénzügyi erőforrásaiból adódóan az a globális felelősség nehezedik, hogy világszerte példával járjon elől mások számára.

A migrációs és menekültügyi paktum (Paktum) hét éven át tartó nehéz tárgyalási folyamatot követően végre a célegyenesben van. Az UNHCR ismételten hangsúlyozza, hogy támogatja a Közös Európai Menekültügyi Rendszer (KEMR) fenntartható, a menekültvédelemre kiemelt figyelmet fordító reformját, amely védi a menedékhez fűződő jogot Európában. A Paktum olyan mérceként szolgál, amely generációkon át garantálja majd az EU menekültvédelmi rendszerének olajozott működését. Ha pedig megfelelő biztosítékok mellett valósítják meg, képes gondoskodni az emberi jogok tiszteletben tartásáról – beleértve a területhez és a menekültügyi eljárásokhoz való hozzáférést az EU-ban –, valamint a menekültek és migránsok vegyes migrációs áramlásának hatékonyabb kezeléséről.

A jogalkotási szövegekről született végső megállapodás azonban csak részleges megoldást jelent. A Paktum eredményessége azon múlik, hogy sikerül-e a menekültvédelemre kiemelt figyelmet fordítva végrehajtani. Nem folytatódhatnak az olyan veszélyes gyakorlatok, mint a területre való

belépés megtagadása, a visszatoloncolás, a tisztességes és hatékony eljárások végrehajtásának elmulasztása, valamint a szolidaritás mellőzése. Az ilyen gyakorlatok aláássák az EU jól működő menekültügyi rendszerét, és az európai menekültvédelmi tér zsugorodásának kockázatát hordozzák magukban. Az UNHCR ehelyett arra kéri az elnökségeket, hogy biztosítsák az EU menekültügyi rendszerének megfelelő megvalósítását. Ez ugyanis segíthet növelni az államok hajlandóságát a meglévő jogszabályok betartására, és védőbástyaként szolgálhat az olyan ártalmas javaslatokkal szemben, amelyek más országokra hárítják a menekültügyi kötelezettségeket.

Az UNHCR szorgalmazza, hogy az Európai Unió Tanácsának 2024. évi belga és magyar elnökségei hajtsanak végre olyan, a menekültvédelemre kiemelt figyelmet fordító reformot, amely tiszteletben tartja és védi a menedékhez való jogot az EU-ban. Az UNHCR a Paktum véglegesítésére a közös ütemtervben meghatározott 2024-es határidővel összhangban és a 2024. júniusi európai választások előtt arra ösztönzi az elnökségeket, hogy véglegesítsék a Paktumot, és támogassák egy együttműködésen alapuló, szilárd és a menekültvédelem-központú végrehajtási terv kidolgozását. Az UNHCR készen áll arra, hogy támogatást nyújtson ebben.¹

Az EU és az EU tagállamai fontos globális szereplőként és donorként jelentősen hozzájárulhatnak annak biztosításához, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend felé haladva sem a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek, sem a befogadó közösségek ne

¹ Lásd: UNHCR, Megfelelőbb védelem a menekültek számára mind az EU-ban, mind globális szinten: Az UNHCR javaslatai a bizalom helyreállításához a migrációkezelés javítása, partnerkapcsolatok és szolidaritás révén, 2016. december, hivatkozás: <https://www.refworld.org/docid/58385d4e4.html>; UNHCR, Az UNHCR ajánlása az Európai Bizottság által javasolt migrációs és menekültügyi paktumra vonatkozóan, 2020. január, hivatkozás:

<https://www.refworld.org/docid/5e3171364.html>; UNHCR, Tisztességes és gyors: Vitaanyag az Európai Unió belüli gyorsított és egyszerűsített eljárásokról, 2018. július 25., hivatkozás: <https://www.refworld.org/docid/5b589eef4.html>; UNHCR, A határon folytatott tisztességes és gyors eljárások és a szolidaritás gyakorlati szempontjai az Európai Unióban, 2020. október 15., hivatkozás: <https://www.refworld.org/docid/5f8838974.html>

maradjanak hátra. Az ajánlások arra ösztönzik az EU-t, hogy haladjon tovább a jó úton, és a humanitárius segítségnyújtást egészítse ki fejlesztési segélyekkel a menekültvédelem és a helyzetre kínáló megoldások előmozdítása érdekében. Az EU politikai támogatása elengedhetetlen ahhoz, hogy az emberi jogok védelmét középpontba helyező válaszlépéseket lehessen tenni, és hogy a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeket be lehessen vonni a donori és kormányzati szakpolitikákba és fejlesztési tervekbe. Ez különösen fontos az „útvonal egészét középpontba helyező” megközelítéssel összefüggésben.² Gondoskodni kell arról, hogy az EU válaszlépései összehangoltak és koherensek legyenek a főbb migrációs útvonalak mentén, valamint összhangban legyenek a humanitárius és a fejlesztési viszonyrendszerrel.

Az UNHCR azt tanácsolja az elnökségeknek, hogy tekintsék kulcsfontosságúnak az alábbi hét – teljesség igénye nélkül felsorolt – kiemelt elemet a jelenlegi európai megbízatás utolsó hónapjaiban, valamint a 2024-es belga és magyar elnökségek során, amikor a hangsúly átkerül a végrehajtásra.

1. Védelem biztosítása az EU-ba spontán érkezők számára, valamint a külső határokon észlelt jogsérelmek kezelése

- A menedékhez való joggal és a visszaküldés tilalmának elvével összhangban biztosítani kell a területhez való hozzáférést a menedéket kérő személyek számára, az irregulárisan érkezőket is beleértve.
- Az érintettek megfelelő védelemhez és szolgáltatásokhoz – többek között jogi segítségnyújtáshoz – irányításának támogatásához biztosítani kell a menekültvédelemre kiemelt figyelmet fordító, észszerűsített érkezési folyamatot és az erőforrások eredményes előzetes rendelkezésre bocsátását. A korai átvilágítás fontos a

sérülékeny személyek – köztük a hontalanok, az emberkereskedelem áldozatai, valamint a kísérő nélküli vagy gondviselőjüktől elszakított gyermekek – azonosításához, és ahhoz, hogy az érintettek időben támogatást és segítséget kapjanak.

2. Az uniós menedékjogi eljárások megreformálása

- Minden, határon folytatott eljárást a jogi biztosítékokkal összhangban, valamint a menedékhez való jog és a visszaküldés tilalmának teljes tiszteletben tartása mellett kell lebonyolítani, még vészhelyzet esetén is. Az érdemi alapú eljárások általában előnyben részesítendőek az elfogadhatósági eljárásokkal szemben.²
- Biztosítani kell, hogy a határon folytatott eljárások ne jelentsenek *de facto* fogva tartást, és hogy a fogva tartás továbbra is a kivétel maradjon, ne pedig főszabály. Ehelyett megfelelő és méltóságteljes befogadási intézkedésekbe vagy a fogva tartás alternatíváiba kell beruházni.
- A méltányos és hatékony menekültügyi eljárások kulcsfontosságú elemeként megfelelő befogadási kapacitást és feltételeket kell biztosítani. Ez magában foglalja a biztonságos és az emberi méltósággal összhangban lévő szálláshelyen történő elhelyezést, a megfelelő megélhetés biztosítását, valamint az oktatáshoz és az orvosi ellátáshoz való hozzáférést az eljárás teljes időtartama alatt. Ezt a menedékkérők szükségleteihez kell igazítani az életkor, a nem, a sokszínűség és az egyedi igények figyelembevételével.

² UNHCR, Az UNHCR főbiztosa, Filippo Grandi szerint a vegyes migrációs áramlások „panoramikus” megközelítést kívánnak

meg, 2023. április 21., hivatkozás: <https://www.unhcr.org/news/speeches-and-statements/unhcr-s-grandi-need-panoramic-approach-mixed-movements>

3. A lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek, a nagyszámú menekültet fogadó államok és a tagállamok számára megfelelő szolidaritás

- Gondoskodni kell arról, hogy a migrációs útvonalak menti uniós fellépés középpontjában a szolidaritás és a biztonság álljon. Az UNHCR régóta szorgalmazza a hatékony szolidaritási intézkedések bevezetését a működőképes és fenntartható uniós menekültügyi rendszer biztosítása érdekében.
- Ösztönözni kell a családtag fogalmának tágabb, a testvéreket és a házastársakat is magában foglaló meghatározásának alkalmazását. A családi álláson kívül más, jelentőségteljes kapcsolódási pontokat (például diplomák és egyéb képesítések) is figyelembe kell venni a felelősségmegosztás kritériumaként, és ezeket érdemben végre kell hajtani.

4. A vegyes migrációt célzó, eredményesebb válaszlépések: az útvonalalapú megközelítés

- Népszerűsíteni kell az útvonalalapú megközelítést, ugyanis ez lehetőséget kínál az emberi szenvedés csökkentésére a veszélyes utak során. Ezenkívül egyéb eredményes, jogokon alapuló alternatívákat kell kínálni az externalizációra a származási, tranzit- és célországokban.
- Olyan beavatkozásokat kell támogatni az EU-ba – és a tagjelölt országokba – irányuló legfontosabb vegyes migrációs és továbbutazási útvonalak mentén, amelyek segítséget nyújtanak a menekülteknek és a migránsoknak abban, hogy a lehető legkorábbi szakaszban védelmet, megoldásokat és jogszerű lehetőségeket találjanak, közben pedig gondoskodni kell az összes biztosíték és garancia meglétéről.

- Megfelelő humanitárius és fejlesztési finanszírozást kell biztosítani az úton lévő emberek azonnali szükségleteinek kielégítésére, valamint eredményes és hosszabb távú válaszlépéseket kell kidolgozni, hogy a menekültek továbbra is hozzáférjenek a védelemhez, a migránsok pedig a jogokon alapuló megoldásokhoz.
- Bővíteni kell a menekültek hozzáférését az áttelepítéshez és a kiegészítő útvonalakhoz, és elérhetőbbé kell tenni a migránsok számára a migrációs útvonalakat (a családegyesítést is beleértve mindkét csoport esetében) a főbb útvonalak mentén, valamint támogatni kell a nemzetközi védelemre nem szorulóknak fenntartható visszatérését.

5. Áttelepítés és kiegészítő útvonalak

- Hozzá kell járulni a globális áttelepítési cél 40%-ához, és több uniós tagállamot kell arra ösztönözni, hogy vegye ki a részét az áttelepítési erőfeszítésekből.
- Hangsúlyozni kell, hogy az áttelepítési kvótákra vonatkozó rendelkezések nem mentesítik az államokat azon kötelezettségük alól, hogy gondoskodjanak a menekültügyi eljárásokhoz való hozzáférésről. Az UNHCR emlékeztet arra, hogy a tagállamok nem használhatják az áttelepítést azon, nemzetközi jogban foglalt kötelezettségeik teljesítésének kiváltására, amelyek szerint biztosítani kell a hozzáférést a menekültügyi eljárásokhoz, és menekültvédelmi megfontolások által vezérelt áttelepítési és humanitárius programokat kell fenntartani.
- Bővíteni kell a meglévő oktatási és munkaerőpiaci útvonalak rendelkezésre állását azáltal, hogy hozzáférhetőbbé, megbízhatóbbá és kiszámíthatóbbá válnak a menekültek számára. Gondoskodni kell az európai

családegysítési eljárások rugalmas megközelítéséről.

- Az áttelepítési kötelezettségvállalások védelmében meg kell erősíteni az áttelepítés-feldolgozási mechanizmusokat és a befogadókapacitást. Fel kell térképezni a közösségi szponzorálás és a partnerségek lehetőségét a menekültek befogadásának és integrációjának fokozásáért.

6. A hontalanság problémájának kezelése

- Átfogó stratégiát és cselekvési tervet kell kidolgozni a hontalanság Unión belüli és globális szintű kezelésére, valamint felül kell vizsgálni a hontalanságról szóló 2015-ös tanácsi következtetések végrehajtása terén elért eredményeket.
- Biztosítani kell, hogy a hontalan személyeket a menekültügyi folyamat minden szakaszában azonosítsák és nyilvántartásba vegyék, és hogy megfelelő jogállás-meghatározási eljárásokhoz irányítsák őket.

7. Az uniós finanszírozás megfelelőbbé, rugalmasabbá és válaszkészebbé tétele

- Cselekvési tervet kell kidolgozni a finanszírozási hiány kezeléséről szóló tanácsi következtetések végrehajtásához, valamint olyan kiszámítható, kiegészítő és rugalmas finanszírozást kell biztosítani, amelyre égetően nagy szükségük van a menekültvédelmi törekvésekben részt vevőknek.
- Az EU fejlesztési költségvetésének veszélyeztetése nélkül növelni kell a humanitárius segítségnyújtás költségvetési sorát a jelenlegi 1,6 milliárd euróról legalább évi 2,6 milliárd euróra.
- Átláthatóan be kell számolni a Szomszédügyi, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz

(NDICI – Globális Európa) migrációra és kényszerű lakóhelyelhagyásra vonatkozó 10%-os kiadási céljának felhasználásáról. Ennek során különbséget kell tenni a kényszerű lakóhelyelhagyás és a migráció között.

- Az éghajlatváltozás okozta kényszerű lakóhelyelhagyás és az elhúzódo lakóhelyelhagyási helyzetek elterjedtebbé válása miatt biztosítani kell, hogy az uniós pénzügyi erőforrások olyan tematikus területekre irányuljanak, mint az éghajlat és az oktatás. Innovatív finanszírozási módszereket kell feltérképezni a kényszerű lakóhelyelhagyás összefüggésén belül, hogy további finanszírozást lehessen mozgósítani, és fenntarthatóbb megoldásokat lehessen kínálni a menekülni kényszerülő emberek és az őket befogadó közösségek számára.

1 VÉDELEM BIZTOSÍTÁSA AZ EU-BA SPONTÁN ÉRKEZŐK SZÁMÁRA, VALAMINT A KÜLSŐ HATÁROKON ÉSZLELT JOGSÉRELMEK KEZELÉSE

Az UNHCR továbbra is határozottan ellenzi az olyan externalizációs megközelítéseket, amelyek harmadik államokra hárítják a menekültügyi eljárásokkal vagy a nemzetközi védelemmel kapcsolatos felelősséget. A gyakorlatban nem kivitelezhetők, és a nemzetközi és uniós jog szerinti állami kötelezettségekkel ellentétesek a tagállamok azon, migráció externalizálására vonatkozó javaslatai, amelyek minden, EU-ba irányuló irreguláris népességmozgást meg kívánnak szüntetni (a nemzetközi védelemért folyamodók eseteit is ideértve). Az ilyen intézkedések komoly veszélyt jelentenek a menekültekre, mivel aláássák a nemzetközi védelemhez való jogukat, és az emberi jogok megsértésének, többek között a visszaküldés kockázatának teszik ki őket. Az ENSZ emberkereskedelem kérdésével foglalkozó különmegbízottja szerint a **menekültügyi eljárásokhoz és a nemzetközi védelem más formáihoz való hozzáférés korlátozása jó eséllyel az emberkereskedelem kockázatát is növeli.**³

Bár egyes intézkedéseket meg lehet és meg is kell hozni – ilyen például a menekültvédelem fokozása az útvonal mentén, a jogszerű lehetőségekhez való hozzáférés bővítése, valamint az **áttelepítés és más kiegészítő útvonalak** hatékonyabb biztosítása –, ezek nem válthatják ki az államok azon kötelezettségét, hogy hozzáférést

biztosítsanak az EU területéhez és a menekültügyi eljárásokhoz.

Az EU területéhez és az uniós eljárásokhoz való hozzáférés fenntartása része az összetett, vegyes migráció kezelésére irányuló átfogó megközelítésnek, a földközi-tengeri migrációt is ideértve. 2017 óta 2023-ban könnyvelhettük el a leghalálosabb első negyedévet, és december 20-ra csak ebben az évben 3439 embert nyilvánítottak halottnak vagy eltűntnek a Földközi-tengeren.⁴ További erőfeszítésekre van szükség az együttműködés megerősítéséhez az összehangolt kutatás-mentési műveleteken belül; annak biztosításához, hogy a menekültek és a migránsok életmentő segítséget kapjanak; valamint ahhoz, hogy megszűnjön a humanitárius segítséget nyújtók kriminalizálása, akadályozása vagy elrettentése.⁵ Az UNHCR emlékezteti az államokat, hogy **senkit nem szabad megbüntetni azért, mert életüket ment a tengeren.**⁶

Továbbra is komoly aggodalomra adnak okot a határigazgatási műveletek összefüggésén belüli emberi jogi visszaélésekről szóló beszámolók. Az állítólagos jogsértések független kivizsgálást igényelnek, és az államoknak javító vagy helyreállító intézkedéseket kell elfogadniuk az uniós és a nemzetközi jog betartásának biztosítása érdekében. A Frontex alapjogi tisztviselőjével folytatott együttműködés kiemelten fontos az alapvető jogok tiszteletben tartásának

³ OHCHR, A nemzetközi védelemhez való hozzáférés korlátozása emberkereskedelem kockázatának teszi ki az embereket: ENSZ-szakértő, 2023. június 28., hivatkozás: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/06/limiting-access-international-protection-puts-people-risk-trafficking-un>

⁴ IOM, Eltűnt migránsok projekt: Európába irányuló migrációs áramlás, hivatkozás: <https://dtm.iom.int/europe/dead-and-missing>

⁵ UNHCR, Egy évtized telt el a lampedusai hajóbaleset óta – véget kell vetnünk a sorozatos tragédiáknak, 2023. október 3., hivatkozás: <https://www.unhcr.org/news/press-releases/decade-after-lampedusa-shipwreck-continuing-tragedies-need-end>

⁶ A hivatkozott helyen.

fokozásához a közös műveletek valamennyi aspektusát illetően.

KEZDETI ÁTVILÁGÍTÁS A MENEKÜLTVÉDELMI SZÜKSÉGLETEK AZONOSÍTÁSÁHOZ A KÜLSŐ HATÁROKNÁL

Az UNHCR régóta szorgalmazza egy észszerűsített folyamat bevezetését az érkezés alkalmával. Ha mindezt helyesen – a megfelelő rendeltetéssel és menekültvédelmi céllal –, illetve az emberi jogokkal teljes mértékben összhangban hajtják végre, a kezdeti átvilágítás segíthet a nemzetközi védelemre szoruló és nem szoruló személyek gyors azonosításában, felgyorsíthatja az átirányítást a megfelelő eljárásokhoz, és csökkentheti a bizonytalan helyzetek számát.⁷

Az eredményes átvilágítási eljárások garantálásához a következő **négy területen** kell intézkedéseket tenni:

Az UNHCR határozottan azt ajánlja, hogy biztosítsák előzetesen a sérülékenységi vizsgálatokhoz szükséges erőforrásokat, hogy a **folyamat korai szakaszában azonosítani lehessen a sérülékeny vagy sajátos szükségletekkel rendelkező személyeket, és ezt követően a megfelelő eljárásokhoz lehessen irányítani őket.**

A **független jogi segítségnyújtás és tájékoztatás** elősegíti a tisztességes és hatékony eljárást. A rendszer méltányosságának és hatékonyságának támogatása, az ügyintézők segítése és a kérelmezők jogainak érvényesülése érdekében már a korai szakaszban jogi segítséget kell nyújtani.⁸ Különös gondot kell fordítani arra, hogy **ezekhez a szolgáltatásokhoz eredményes hozzáférést biztosítsanak a határon – többek között a nemzetközi szervezetek és a nem kormányzati szervezetek bevonásával.**

Az uniós menedékjogot és a nemzetközi menekültjogot haladéktalanul alkalmazni kell, amikor egy személy megjelenik a határon, és úgy értelmezhető, hogy védelmet kér. A határon folytatott eljárásokban részt vevő kérelmezők teljes mértékben a tagállamok joghatósága alá tartoznak, és az uniós vívmányok szerinti jogok teljes körére jogosultak. Az államoknak legalább ideiglenesen be kell fogadniuk a menedékkérőket, mivel ellenkező esetben kiüresedne a menedékhez való jog és a visszaküldés tilalmának elve.

Az UNHCR üdvözli a sérülékeny profilok korai azonosítását és nyilvántartásba vételét annak érdekében, hogy az érintetteket gyorsan a megfelelő eljárásokhoz lehessen irányítani. Ennek a végrehajtási szakasz során végig prioritást kell élveznie, és az **emberkereskedelem elleni nemzeti jelentéstevők** vagy ezzel egyenértékű mechanizmusok **bevonását** is magában foglalja. Az átvilágítást végző hatóságoknak továbbítaniuk kell az emberkereskedelem gyanított eseteihez és az áldozatokhoz kapcsolódó információkat az illetékes hatóságoknak, hogy gondoskodjanak a megfelelő kapcsolódási pontok meglétéről az átvilágítási és az emberkereskedelem elleni irányítási mechanizmusok között. **Az UNHCR ebben a szellemben azt ajánlja, hogy a hontalanság és a hontalanság kockázata kifejezetten szerepeljen az átvilágítási folyamat során értékelendő tényezők között, és hogy a hontalanságra utaló jeleket tüntessék fel az átvilágítási úrlapon.** Ha egy személyt hontalanként vagy hontalansággal fenyegetettként azonosítanak, az illetékes hatóságokhoz kell irányítani a hontalanság megállapításának céljából.

ELLENŐRZÉSI MECHANIZMUSOK

A határok eredményes és független ellenőrzése elengedhetetlen a területhez való hozzáférés biztosításához. Ezekkel az intézkedésekkel gondoskodni kell a

⁷ UNHCR, Az UNHCR ajánlása az Európai Bizottság által javasolt migrációs és menekültügyi paktumra vonatkozóan, 2020. január, hivatkozás: <https://www.refworld.org/docid/5e3171364.html>

⁸ UNHCR, A menedékkérők hozzáférése a jogi segítségnyújtáshoz Észtországban, 2019. július, hivatkozás: <https://www.refworld.org/docid/5d4bedea4.html>

kezdeti átvilágítási mechanizmusok helyes végrehajtásának megfelelő felügyeletéről, a tisztességes és hatékony menekültügyi eljárásokhoz való hozzáférésről és a visszatoloncolások megelőzéséről. Az UNHCR aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a tagállamok többféle módon is limitálni kívánják a független ellenőrzési mechanizmus által betöltött funkciót többek között a nem kormányzati szervezetek és nemzetközi szervezetek szerepének, valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) által betöltött lehetséges támogató szerep korlátozásával. Ezeket a mechanizmusokat a nemzeti jog alapján hoznák létre, ezért a végrehajtás során biztosítani kell az eredményességüket a gyakorlatban. Az UNHCR-nek és más érdekelt feleknek – például a nem kormányzati szervezeteknek és az ügyvédeknek – továbbá **akadálytalanul be kell jutniuk a határ menti befogadó és feldolgozó létesítményekbe**, hogy monitorozási célú látogatásokat tehessenek.

Az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének (EUAA) monitorozási megbízatása a belga elnökség alatt lép hatályba. Az UNHCR az EUAA-ról szóló rendelet teljes körű végrehajtásának biztosítása érdekében javasolja az EUAA monitorozási mechanizmusának gyors kialakítását, valamint a menekültügy és a migráció kezeléséről szóló rendelet (AMMR) késlekedés nélküli elfogadását. Az UNHCR arra ösztönzi a tagállamokat, hogy használják a monitorozási mechanizmust eszközként a hiányosságok azonosítására, valamint a menekültügyi és befogadási rendszereik hatékonyságának és ellenálló képességének fokozására az alapvető jogok teljes körű tiszteletben tartása mellett.

2 AZ UNIÓS MENEDÉKJOGI ELJÁRÁSOK MEGREFORMÁLÁSA

Az EU-nak átfogó megközelítésre van szüksége mind belsőleg – a működő és humánus menekültügyi és befogadási rendszerekbe való befektetésen keresztül –, mind pedig a külső dimenziót illetően.

Az UNHCR emlékezteti az elnökségeket, hogy az EU-n belüli tisztességes és hatékony menekültügyi rendszerek kulcsfontosságú elemét képezik a fenntartható útvonalalapú megközelítésnek. **A területhez és a menekültügyi eljárásokhoz való hatékony hozzáférés, valamint a megfelelő befogadási feltételek biztosítása továbbra is alapvető és kiemelt fontosságú feladat ahhoz, hogy az EU menekültügyi politikája működőképes legyen.** Minden, határon folytatott eljárást a jogi biztosítékokkal összhangban, valamint a menedékhez való jog és a visszaküldés tilalmának teljes tiszteletben tartása mellett kell lebonyolítani, még vészhelyzet esetén is.

KÜLSŐ HATÁROKNÁL ALKALMAZOTT ELJÁRÁSOK

Az UNHCR nem ellenzi a határon folytatott eljárások alkalmazását, amennyiben azok eleve megfelelnek az uniós és a nemzetközi jog szerinti eljárási garanciáknak,⁹ kiemelt figyelmet fordítanak a menekültvédelemre és a gyermekek érdekeire, és nem vezetnek *de facto* fogvatartási helyzetekhez. Akkor van esély tisztességes és hatékony határon folytatott eljárások lebonyolítására, ha ezek végrehajtásakor szem előtt tartják a sérülékeny személyek egyedi eljárási és befogadási igényeit, és nem folyamodnak

fogva tartáshoz. A fogva tartást nem szabad kötelezően alkalmazni minden érkező személy esetében. Azokban az esetekben, amikor indokolt a fogva tartás, lehetőség van a fogva tartás alternatíváinak mérlegelésére – a szabad mozgás ideiglenes, jogszerű korlátozását is ideértve –, és előnyben is kell részesíteni ezeket. Mindemellett elengedhetetlen a korai sérülékenységi átvilágítás, valamint az emberek megfelelő befogadási rendszerekhez és alapvető szolgáltatásokhoz irányítása.

Az UNHCR a következő **főbb pontokat** ajánlja megfontolásra a menekültügyi eljárásról szóló rendeletre (APR) vonatkozó, még folyamatban lévő szakmai tárgyalások során, és ennek megfelelően a végrehajtás alatt is:

- **Nem csak az első ránézésre valószínűsíthetően megalapozatlan ügyek esetében kell gyorsított és rangsorolt eljárások alkalmazását fontolóra venni, hanem a nyilvánvalóan megalapozott esetekben is. Megfelelő rugalmasságot** kell megőrizni annak érdekében, hogy egy kérelmet szükség esetén más eljárás alá lehessen vonni. Ilyen lehet például, ha olyan új információk merülnek fel a sérülékenységek kapcsán, amelyek miatt a határon folytatott eljárások nem felelnek meg a kívánalmaknak.¹⁰
- **A menedékjog iránti kérelmek egyéni körülményeit vizsgáló, érdemi alapú értékelések általában előnyben részesítendőek**

⁹ UNHCR, A tisztességes és gyors, határon folytatott eljárások és a szolidaritás gyakorlati szempontjai az Európai Unióban, 2020. október 15., hivatkozás: <https://www.refworld.org/docid/5f8838974.html>

¹⁰ UNHCR, Tisztességes és gyors: Vitaanyag az Európai Unió belüli gyorsított és egyszerűsített eljárásokról, 2018. július 25., hivatkozás: <https://www.refworld.org/docid/5b589eef4.html>

az elfogadhatósági megfontolásokkal (például a biztonságos harmadik ország koncepciójának alkalmazásával) szemben. Az érdemi alapú **értékeléseket** általában könnyebb végrehajtani a gyakorlatban a szükséges biztosítékokkal összhangban, és bizonyítottan eredményesebb erőforrás-felhasználást tesznek lehetővé. Ezzel szemben az elfogadhatósági eljárások általában eljárási hiányosságokat okoznak, növelik a hátralékot, szükségtelenül többretegűvé és költségesebbé teszik az eljárást, vagy a nem uniós országokra hárítják a terheket.

- Az UNHCR továbbra is **határozottan ellenzi az externalizációs megközelítéseket.** Nem megfelelőek azok a törekvések, amelyek felelősségmegosztás helyett megfelelő biztosítékok nélkül harmadik államokra hárítják a nemzetközi védelemhez kapcsolódó felelősséget. A **biztonságos harmadik országgal kapcsolatos koncepció alkalmazásának opcionálisnak kell maradnia,** és követelmény az esetben a **befogadó országgal fennálló kapcsolat.** Az UNHCR következetesen kiállt amellett, hogy olyan érdemi kapcsolatnak kell léteznie, amely észszerűvé és fenntarthatóvá teszi, hogy egy személy menedékhez való jogot kérjen az adott harmadik országban. A kérelmező átutazása egy adott országon nem minősül olyan érdemi kapcsolatnak, amely észszerűvé és fenntarthatóvá teszi, hogy az illető menedékhez való jogot kérjen a harmadik országban. Adott esetben az elfogadhatósági eljárások potenciálisan hasznos eszköznek bizonyulhatnak a vegyes migráció és a továbbutazás megfelelőbb kezeléséhez. Az ilyen

konstrukcióknak a felelősségmegosztás és a nemzetközi együttműködés fokozására kell irányulniuk, nem pedig a felelősség áthárítására. Emellett minden megkövetelt biztosítéknak meg kell felelniük.

- **A sérülékeny kérelmezők különleges megfontolást igényelnek a határon folytatott eljárások során.** A határon folytatott eljárások **nem alkalmazandók kísérő nélküli és gondviselőjüktől elszakított gyermekekre,** a biztonságra vagy közrendre jelentett veszély eseteit is ideértve. A határon folytatott gyorsított eljárások alkalmazása nem megfelelő továbbá a traumatizált, emberkereskedelem áldozatává vált és az értelmi fogyatékosokkal élők számára, ezért ezeket a személyeket mentesíteni kell az ilyen eljárások alól.¹¹ A sajátos szükségletekkel rendelkező sérülékeny személyek egyéb kategóriáinak¹² a határon folytatott eljárások során további támogatásra vagy adott szolgáltatások elérhetővé tételére lehet szükségük ahhoz, hogy eredményesen tudják előterjeszteni a kérelmüket az elbíráláshoz. Ha nem biztosítható ilyen támogatás vagy szolgáltatás ebben a kontextusban, a kérelmezőket a szokásos eljáráshoz kell irányítani. **Amennyiben a határon folytatott eljárások végrehajtásának körülményei miatt fogva tartást kell elrendelni, a sérülékeny személyeknek mentesülniük kell e gyakorlat alól.** Ebben az összefüggésben a megfelelő végrehajtáshoz már a kezdetektől fogva alapos, megfelelő képzettségű személyzet által végzett sérülékenységi átvilágításra van szükség. A határon folytatott eljárások korlátai miatt kiemelten fontos, hogy minden sérülékeny kérelmezőt gyorsan és

¹¹ UNHCR, A tisztességes és gyors, határon folytatott eljárások és a szolidaritás gyakorlati szempontjai az Európai Unióban, 2020. október 15., hivatkozás: <https://www.refworld.org/docid/5f8838974.html>

¹² A befogadási feltételekről szóló irányelv (átdolgozott változatának) 20. cikkében meghatározott, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament által 2018-ban elfogadott kompromisszumos javaslatban foglalt, különleges befogadási szükségletekkel rendelkező kérelmezők.

eredményesen szakszolgáltatókhoz irányítsanak. A fellebbezés nem függeszti fel a határon folytatott eljárásoknál a visszaküldés lehetőségét, ezért alapvető fontosságú, hogy minden biztosítékot alkalmazzanak a visszaküldéssel szembeni védelem érdekében. Az UNHCR készen áll arra, hogy a végrehajtási szakaszban további tanácsadást és támogatást biztosítson a különböző sérülékeny csoportok befogadási formáival és eljárási igényeivel kapcsolatban.

- **A határon folytatott menekültügyi eljárások helyes végrehajtásához megfelelő erőforrásokra van szükség.**

A többek között a határon folytatott menekültügyi eljárásokban részt vevő személyzetnek jól képzettnek kell lennie, és elegendő pénzügyi és emberi kapacitásra van szükség ahhoz, hogy az ilyen eljárások működképesek legyenek. A menekültügyi hatóságnak érdekében áll, hogy a szolgáltatásokat már az eljárás elején biztosítsa. **Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA) fontos szerepet játszhat gyakorlati és operatív iránymutatás, valamint a sérülékeny személyek korai azonosítása révén.** Az Európai Parlament emellett azt javasolta, hogy erősítsék meg az EUAA támogatási és felügyeleti szerepét a menekültügyi eljárásról szóló rendelet részeként, ami az UNHCR véleménye szerint hasznos lehet. Az UNHCR üdvözlöi továbbá, hogy a Tanács hajlandó még hangsúlyosabbá tenni az EUAA képzéseinek és származásiország-információinak (COI) alkalmazását a menekültügyi eljárások során.

- **Gondoskodni kell a megfelelő befogadási kapacitásról és feltételekről, és kizárólag végső eszközként szabad fogva tartáshoz folyamodni.** A tisztességes és hatékony menekültügyi eljárások kulcsfontosságú elemeként

megfelelő és minőségi befogadási feltételeket kell biztosítani. Ez magában foglalja a biztonságos és az emberi méltósággal összhangban lévő szálláshelyen történő elhelyezést, a megfelelő megélhetés biztosítását, valamint az oktatáshoz és az orvosi ellátáshoz való hozzáférést az eljárás teljes időtartama alatt. Ezt a menedékkérők szükségleteihez kell igazítani az életkor, a nem, a sokszínűség és az egyedi igények figyelembevételével. A különböző szempontokból sérülékenyek tekinthető személyek szükségleteit figyelembe kell venni, az uniós jog értelmében pedig minden menedékkérőnek megkülönböztetés nélkül hozzáférést kell biztosítani a befogadáshoz. **A fogva tartást nem szabad kötelezően alkalmazni minden érkező személy esetében.** Azokban az esetekben, amikor indokolt a fogva tartás, lehetőség van a fogva tartás alternatíváinak mérlegelésére – a szabad mozgás ideiglenes, jogszerű korlátozását is ideértve –, és előnyben is kell részesíteni ezeket. Gyermeket soha nem szabad fogva tartani. Az eredményes végrehajtáshoz a szabad mozgás korlátozására lehet szükség a határon folytatott eljárások során a jogellenes továbbutazás megakadályozása érdekében. A közösségi alapú és a szabadságelvonással nem járó intézkedéseknek köszönhetően nagyobb arányban tartották be az eljárások szabályait, és a költséghatékonyság is fokozódott. Az UNHCR készen áll arra, hogy a Paktum végrehajtási szakaszában gyakorlati tanácsadással és támogatással segítse a fogva tartás alternatíváinak alkalmazását.

- **Az EU menekültügyi rendszerének működése és integritása attól is függ, hogy visszatérnek-e azok, akiknek az esetében megállapítást nyert, hogy nem szorulnak nemzetközi védelemre.** Az eredményes visszatérést támogató

intézkedések közé tartoznak a hazatérési programok (AVRR), amelyeket minden tagállamban be kell vezetni a fenntartható és méltóságteljes visszatérés támogatása érdekében.

VÁLSÁGHELYZETEK, VIS MAIOR HELYZETEK ÉS INSTRUMENTALIZÁCIÓ

Az ukrajnai szükséghelyzet rávilágított, hogy válsághelyzetekben lehetséges szolidaritást mutatni az EU-n belül és a menekültek iránt. Az EU rendkívüli válsághelyzetekre adott válaszlépéseinek továbbra is részét kell képeznie az érdemi szolidaritásnak és a felelősségmegosztásnak, az olyan intézkedéseket is ideértve, mint a menedékkérők áthelyezése. Az UNHCR üdvözli, hogy az átmeneti védelemről szóló irányelvet (Temporary Protection Directive, TPD) nem fogják hatályon kívül helyezni. Miután az átmeneti védelemről szóló irányelv 2022 márciusában életbe lépett, az UNHCR határozottan kiállt amellett, hogy az átmeneti védelmet őrizték meg menekültvédelmi eszközként az EU-ban, és üdvözli a nemzetközi védelemre való jogosultság *prima facie* megközelítésének lehetséges alkalmazásáról szóló további megállapodást. Üdvözli továbbá a TPD meghosszabbítását és alkalmazását 2025 márciusáig. Ez ugyanis biztonságot kínál az Ukrajnából érkezett menekülteknek egy olyan helyzetben, amikor erre égetően nagy szükség van. Amikor azonban a TPD megszűnik, előfordulhat, hogy lesznek olyan csoportok, amelyek nem tudnak visszatérni Ukrajnába, és nemzetközi védelemre fognak szorulni. Az UNHCR hangsúlyozza, hogy a fogadó államoknak a nemzetközi és uniós jog szerinti jogoknak megfelelően továbbra is biztosítaniuk kell a védelemhez és a joggyakorláshoz való hozzáférést az ilyen populációk számára. Az UNHCR emellett határozottan azt ajánlja, hogy a fogadó államok az együttműködés és a felelősségmegosztás nemzetközi elveivel összhangban tegyenek összehangolt és

harmonizált válaszlépéseket az átmeneti védelem alkalmazásának megszűnésekor.

Az UNHCR továbbra is aggodalmát fejezi ki az uniós menekültügyi rendszertől való eltérések széles körű alkalmazása miatt a válsághelyzetek és vis maior helyzetek kezeléséről szóló rendelet által előírányzottak szerint. A javasolt eltérések némelyike szűkítheti az európai menekültvédelmi teret, és potenciálisan alááshatja a Közös Európai Menekültügyi Rendszer céljainak elérését, mivel veszélyezteti a harmonizált és egységes alapelvek tagállami szintű alkalmazásának lehetőségét. A következő **öt területen** lehetne fejlődést elérni:

- A **válsághelyzet**, az eszközként való felhasználás (instrumentalizáció) és a **vis maior tág fogalom meghatározása**, amely jelenleg széles körű mérlegelési jogkört biztosít a tagállamoknak, és az eltérések túlzott alkalmazásának kockázatát rejt magában. Az UNHCR üdvözli a kettős biztosítékot a válsághelyzetek és vis maior helyzetek kezeléséről szóló rendeletnek a Tanács és a Bizottság bevonásával történő alkalmazására, és szorgalmazza ezeknek az alapvető fogalmaknak az egyértelműbb meghatározását. Az UNHCR kész további útmutatást nyújtani e tekintetben.
- **Bár az államoknak joguk van a határaik igazgatására, a nemzetközi menekültjog nem rendelkezik a regisztráció felfüggesztésének lehetőségéről.** Az UNHCR aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a kérelmek akár négy hétig tartó, késedelmes nyilvántartásba vétele a területhez való hozzáférés megtagadásához vezethet. Amint azt az Európai Unió Bírósága kiemelte,¹³ a menedékhez való jog nem függhet az állam területére való érkezés módjától.¹⁴ A kezdeti regisztrációnak a

¹³ Lásd: Az Európai Unió Bírósága, első tanács, M.A. kontra Valstybės sienos apsaugos tarnyba, C-72/22 PPU, 2022. június 30. Az ügyben hozott ítélet szerint nem felel meg az uniós jognak az a norma, amely tömeges beáramlási helyzetben megtiltja a menedékkérőknek, hogy nemzetközi

védelemért folyamodjanak, és lehetővé teszi az szabálytalan beutazás miatti fogva tartásukat.

¹⁴ Az Európai Unió Chartája minden esetben alkalmazandó, amikor az államok végrehajtják az uniós jogot, és az abban biztosított valamennyi jogot tiszteletben kell tartani

lehető leghamarabb meg kell történnie a területhez és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, valamint a visszaküldés megakadályozása érdekében. A részletesebb menekültügyi regisztrációs folyamat és a meghallgatások valamivel később is lebonyolíthatók. Az UNHCR különösen üdvözli, hogy a lényegi befogadási előírásokat teljes mértékben alkalmazni kell a válsághelyzetekben zajló, határon folytatott eljárás során, többek között akkor is, amikor még függőben van a menedékjog iránti kérelem nyilvántartásba vétele.

- **Jól előkészített menekültügyi rendszereket és megfelelő biztosítékokat kell garantálni, különösen rendkívüli válsághelyzetekben.** A tagállamoknak a válságintézkedések bevezetése előtt gondoskodniuk kell arról, hogy menekültügyi, befogadási és visszaküldési rendszereik megfelelően előkészítettek, kellő kapacitással rendelkezők és hatékonyak legyenek. Ez kivételes válsághelyzetekben már a kezdetektől fogva csökkentené a főszabályoktól való eltérések alkalmazásának szükségességét. A menekültügyi és a határon folytatott visszaküldési eljárások általánosabb alkalmazhatósága, valamint az ismeretlen helyre távozás kockázatát alátámasztó további indokok valószínűleg a fogva tartás szélesebb körű alkalmazásához vezetnek majd mind az időtartam, mind a fogva tartott személyek száma tekintetében. Így viszont nagyobb nyomás nehezedhet azokra a határ menti létesítményekre, ahol az átvilágítás és a határon folytatott eljárások zajlanak, és elfogadhatatlan körülmények

állhatnak elő mind a túlszűfolttság, mind az életkörülmények tekintetében. Emiatt még fontosabbak lennének az UNHCR által javasolt biztosítékok (lásd az előző alszakaszt).

- A rendelet megfelelő végrehajtásának és betartásának biztosítása érdekében üdvözlendő a – többek között az EUAA támogatásával zajló – **folyamatos nyomon követés és felülvizsgálat**, különösen az alapvető jogoknak és a humanitárius normáknak való megfelelés tekintetében.
- **A rendkívüli válsághelyzetekben vagy nem válsághelyzetekben alkalmazott, határon folytatott eljárások nem vezethetnek *de facto* fogva tartáshoz.** Az UNHCR megjegyzi, hogy a tagállamok az „eszköztár” részeként jelentős rugalmasságot élveznek a határon folytatott eljárások válsághelyzetekben és *vis maior* esetén történő alkalmazása során. Egyes elemek azonban további nyomást gyakorolhatnak a feldolgozási kapacitásra és a befogadási előírásokra, és a későbbiekben elhúzódó *de facto* fogva tartással kapcsolatos aggályokat vethetnek fel. Ez magában foglalja a határon folytatott eljárások akár öt hónapra történő meghosszabbításának lehetőségét (szemben a menekültügyi eljárásról szóló rendelet keretében javasolt rendes szabályok szerinti három hónappal). Emellett válsághelyzetekben lehetőség lehet a hatály kiterjesztésére a 75%-os vagy annál alacsonyabb elismerési aránnyal rendelkező kérelmezőkre, illetve eszközként való felhasználás idején a 100%-os elismerési aránnyal rendelkező kérelmezőkre. A sérülékeny csoportokat – köztük a gyermekes

az átvilágítás és a határon folytatott eljárások során. Ezek közé tartozik a méltóság, a szabadsághoz és a hatékony jogorvoslati joghoz való jog, valamint a rossz bánásmód és a kollektív kiutasítás tilalma. Fontos megjegyezni, hogy az emberi jogok európai egyezménye (EJEE) szerinti védelem nem függ attól, hogy a kérelmezőt hivatalosan beengedték-e az adott területre, és az államoknak be kell tartaniuk a vonatkozó

biztosítékokat a határ- vagy tranzitónákban – még akkor is, ha azok „nemzetközi tranzitörületnek” nevezhetők. Lásd: N.D. és N.T. kontra Spanyolország [GC], 8675/15. és 8697/15 sz. ügyek, 2020. február 13., 184. bekezdés; Amuur kontra Franciaország, 19776/92. sz. ügy, 1996. június 25., 52. bekezdés.

családokat – nem szabad bevonni a határon folytatott eljárásokba, ha a feltételek fogva tartással érnek fel, és a megalapozott kérelmeket prioritásként kell kezelni, valamint haladéktalanul ki kell vonni a határon folytatott eljárásokból. Az UNHCR elismeri, hogy a szabadság ideiglenes korlátozásának bevezetésével járó intézkedések bizonyos válsághelyzetekben ésszerűek lehetnek, ismételten hangsúlyozza azonban, milyen fontos mérlegelni a fogva tartás alternatíváit. Az idegenrendészeti fogva tartás rendszeres alkalmazása még válsághelyzetekben sem indokolt.¹⁵

---

¹⁵ Az Európai Unió Bírósága az M. A. ügyben nemrégiben hozott ítéletben ismételten leszögezte, hogy a szabadsághoz

való jog fontosságára tekintettel kizárólag a szigorúan szükséges helyzetekre kell korlátozni a fogva tartás alkalmazását.

3 A LAKÓHELYÜKET ELHAGYNI KÉNYSZERÜLT SZEMÉLYEK, A NAGYSZÁMÚ MENEKÜLTET FOGADÓ ÁLLAMOK ÉS A TAGÁLLAMOK SZÁMÁRA MEGFELELŐ SZOLIDARITÁS

A Földközi-tengeren bekövetkezett tragikus halálesetek rávilágítanak arra, hogy a **migrációs útvonalak menti uniós fellépés középpontjában feltétlenül a szolidaritásnak és a biztonságának kell állnia**. Az UNHCR régóta szorgalmazza a **hatékony szolidaritási intézkedések bevezetését a működőképes és fenntartható uniós menekültügyi rendszer biztosítása érdekében**. Ennek keretében az egész Unió átívelően meg kell osztani a felelősséget azokkal a tagállamokkal, ahová a legtöbb menedékkérő érkezik. Első alkalommal irányozták elő egy uniós szolidaritási mechanizmus jogszabályba foglalását. Az UNHCR határozottan arra ösztönzi a Tanácsot és a Parlamentet, hogy biztosítsa a működőképes szolidaritási szabályok elfogadását és gyors hatályba léptetését a tagállamok körében.

Az elnökségeknek a következő területeket kell megvizsgálniuk az EU-n belüli szolidaritás és felelősségmegosztás fenntartható végrehajtásához:

- A tagállamoknak olyan módot kell találniuk a szolidaritási mechanizmus végrehajtására, amely megfelelő az államok számára, és védi a menekülteket, a menedékkérőket és a hontalanokat. **Határozottan javasolt előtérbe helyezni az áthelyezést mint szolidáris megoldást**. Az áthelyezés megvitatásakor és végrehajtásakor szem előtt tartott vezérelvek között kell szerepelnie a család egységének (a kérelem jellegétől függetlenül), a tagállammal fennálló tényleges kapcsolódási pontoknak és a kísérő nélküli gyermekek esetében a gyermek mindenképp felett álló érdekének. A hatékony és jól működő rendszer

hozzájárulna a nem biztonságos továbbhaladás csökkentéséhez és a szabályok betartásának ösztönzéséhez.

- **A kötelező, de rugalmas szolidaritás – amely magában foglalhatja a pénzügyi szolidaritást is – felhasználható az erőforrások egyesítésére, és támogathatja a tisztességes és gyors, határon folytatott eljárásokhoz szükséges kapacitás kialakítását** azokban a külső határok közelében elhelyezkedő tagállamokban, amelyeknél fennáll a migrációs nyomás kockázata. Ez magában foglalhatja az azonnali átvilágításhoz és a triázoláshoz, a tisztességes és hatékony eljárásokhoz, a fogva tartás alternatíváihoz és a nemzetközi védelemre nem szoruló eredményes visszaküldéséhez nyújtott további támogatást. Ezzel szemben az UNHCR határozottan ellenzi, hogy a pénzügyi szolidaritást kizárólag elrettentő intézkedésekre, például kerítések és megfigyelő berendezések elhelyezésére fordítsák, mivel fennáll a kockázata, hogy emiatt elterelődik a figyelem a menekültügyi rendszer eredményes végrehajtásának biztosításáról.
- Az **életmentéshez elengedhetetlenek** a közös erőfeszítések, beleértve az **összes mediterrán állam közötti fokozott koordinációt, szolidaritást és felelősségmegosztást**. Ez magában foglalja egy elfogadott regionális partraszállási és újraelosztási mechanizmus létrehozását a tengeren érkezők számára. Addig is folytatni kell az **önkéntes szolidaritási**

mechanizmus alkalmazását, a bevált gyakorlatokat pedig be kell építeni a menekültügy és a migráció kezeléséről szóló rendelet végrehajtásába.

- **A rendszerbe vetett bizalom kialakítása a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, a hontalan és az emberkereskedelem áldozatává vált személyek körében.** A rendszernek való megfelelés ösztönzése fontos módszer az ismeretlen helyre távozás megelőzésére a lakóhelyüket elhagyni kényszerült és a hontalan személyek segítése során. Az UNHCR támogatja a **családtag fogalmának tágabb**, a testvéreket és a házastársakat is magában foglaló **meghatározásának alkalmazását**, és azt, hogy a felelősségmegosztás kritériumainak meghatározásakor nagyobb hangsúlyt kapjanak az **érdemi kapcsolódási pontok** (például a diplomák és más képesítések). Az UNHCR véleménye szerint ez fontos lépés lenne egy fenntarthatóbb szolidaritási mechanizmus létrehozásához, a család egysége védelmének megerősítéséhez és a szabálytalan továbbutazást ösztönző tényezők csökkentéséhez.¹⁶ Egy hatékony rendszer további ösztönző lehet a szabályok betartására. A büntetőintézkedések önmagukban nem támogatják egy jól működő rendszer kialakítását, és ellentétesek lehetnek az európai ítélkezési gyakorlattal.¹⁷
- **Gondoskodás a megfelelő biztosítékokról a sérülékeny személyek azonosítását és védelmét illetően.** Az UNHCR emlékeztetbe idézi, hogy a szolidaritási mechanizmust szabályozó előírásoknak – beleértve az átadásokat is (8. cikk) – meg kell felelniük az alapvető jogoknak. Ez az Európai Unió Bírósága

és az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatának értelmezésében az embertelen és a lealacsonyító bánásmód megelőzését is magában foglalja.¹⁸

¹⁶ Ehhez hasonlóan a házastársakat is be kell vonni az eltartottakra vonatkozó záradékba (amelynek célja, hogy a kérelmezőt és az általa eltartott személyeket az eljárás során egy helyen tartsák, vagy összekössék őket egymással).

¹⁷ Ha például az átadási határozat betartásának elmulasztása miatt nem biztosítanak a befogadási feltételeket, az

valószínűleg ellentétes lenne az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával (lásd: Haqbin, C-233/18, 2019. november 12.; T.O., C-422/21, 2021. július 9.).

¹⁸ Lásd: Tarakhel kontra Svájc, 29217/12. sz. ügy, 2014. november 4.; Jawo, C-163/17, 2019. március 19.

4 A VEGYES MIGRÁCIÓT CÉLZÓ, EREDMÉNYESEBB VÁLASZLÉPÉSEK: AZ ÚTVONALALAPÚ MEGKÖZELÍTÉS

Az EU-nak és az uniós tagállamoknak alapvető szerepet kell betölteniük a fő migrációs útvonalak mentén zajló vegyes migrációs áramlások összefüggésén belül. A menekültek és migránsok – többek között a közép-mediterrán útvonalon és a balkáni szárazföldi útvonalon zajló – vegyes migrációs áramlása miatt tett jelenlegi választézkedések nem kínálnak átfogó és kiszámítható megközelítést a menekültek és a migránsok humanitárius, fejlesztési és menekültvédelmi szükségleteinek eredményes kielégítésére. Nem biztosítanak továbbá sem hosszú távú megoldásokat, sem a jogokhoz való hozzáférést, és nem foglalkoznak azokkal a visszatérő kihívásokkal, amelyekkel az EU tagállamai és az érintett államok szembesülnek, holott ezt megkívánná a vegyes migráció hatékonyabb kezelése. Mind a nemzetközi védelemre szorulókat, mind a migrációs lehetőségeket keresők esetében átfogó stratégiára van szükség az összes, származási országból a tranzitországokon keresztül az EU célországába vezető útvonalakra vonatkozóan.

Az útvonalalapú megközelítés egy átfogó stratégia, amely olyan beavatkozásokat támogat a legfontosabb vegyes migrációs és továbbutazási útvonalak mentén, amelyek segítséget nyújtanak a menekülteknek és a migránsoknak abban, hogy a lehető legkorábbi szakaszban védelmet, megoldásokat és jogszerű lehetőségeket találjanak. Ezáltal csökkenti az emberi szenvedést a veszélyes utazások alatt, és externalizációs javaslatok és gyakorlatok helyett eredményes, jogokon alapuló alternatívákat kínál. Ez a beavatkozás teljes körű, valódi felelősségmegosztáson alapuló, közös megközelítést valósít meg a vegyes migrációs útvonalak mentén, nem

pedig a kormányzatok által szelektíven vállalandó lehetőségek sorát.

Az útvonalalapú megközelítés az államok és más érdekelt felek egyidejű beavatkozását irányozza elő az UNHCR és a főbb partnerek támogatásával. Az EU csak úgy tud eredményesen reagálni a külső határaitra nehezedő nyomásra, ha a közvetlen szomszédságán túlra tekint, és koordinálja a tevékenységét a humanitárius és fejlesztési viszonyrendszeren belül. Ez a megközelítés idővel növelheti az állami hatóságok kapacitását, és ezáltal lehetővé teszi számukra, hogy a nemzetközi közösség és az EU folyamatos támogatásával egyre inkább eleget tegyenek a migránsokkal és menekültekkel kapcsolatos kötelezettségeiknek.

Az útvonalalapú megközelítés a felelősségmegosztás szellemében az EU belső és külső dimenziójába történő egyidejű és kiegyensúlyozott beruházást igényel mind Európán belül, mind a származási régiókban. Európa része a főbb vegyes migrációs útvonalaknak, beleértve a Kelet-Afrikából Észak-Afrikába és a Földközi-tengerhez, valamint a Nyugat-Afrikából Észak-Afrikába és a Földközi-tengerhez vezető útvonalakat. Mind a belső, mind a külső dimenzió tekintetében egyidejű, összehangolt stratégiai beavatkozásokra van szükség. A belső dimenzióon belül a rugalmas szolidaritás (például pénzügyi hozzájárulások formájában) elősegítheti az erőforrások előmozdítását és egyesítését annak érdekében, hogy tisztességes és hatékony menekültügyi eljárásokat lehessen biztosítani a határokon. Ez magában foglalja az azonnali átvilágítást és osztályozást, a tisztességes menekültügyi és határon folytatott eljárásokat a megfelelő biztosítékok mellett, a fogva tartás

alternatíváit, valamint a nemzetközi védelemre nem szoruló eredményes visszaküldését. Mindezt pedig ki kell egészítenie a család egységén és az érdemi kapcsolódási pontokon alapuló vezérelv szerinti áthelyezésnek.

A kiváltó okok kezeléséhez elengedhetetlen, hogy az EU továbbra is szilárdan elkötelezze magát az útvonal mentén elhelyezkedő és a nagyszámú menekültet fogadó államok iránti szolidaritás mellett. Nélkülözhetetlen a menekültekről szóló globális megállapodásban (GCR) megfogalmazott célkitűzések és az abban foglalt menekültvédelmi elvek iránti töretlen elkötelezettség. Ezt az elkötelezettséget a legsérülékenyebb személyek védelmét szolgáló áttelepítési vállalkozások fokozásával, valamint a menekültek számára a kiegészítő útvonalakhoz és a migránsok számára a jogszerű lehetőségekhez való hozzáférés bővítésével kell szemléltetni. A jogszerű lehetőségekhez való hozzáférés hiánya arra kényszerítheti a biztonságra és védelemre vágyó menekültek egy részét, hogy veszélyes utakat tegyenek meg, amelyek során visszaéléseknek és kizsákmányolásnak lehetnek kitéve, vagy tragikus tengeri balesetek áldozatai lehetnek.

Az EU-nak arra is lehetősége van, hogy világszerte aktívan ösztönözze a menekültek befogadását, és kiterjedt fejlesztési programjain keresztül támogassa a rászoruló országokat. Ha az EU beépíti ezt a kérdést a saját ágazati prioritásaiba (idetartozik többek között az élelmezésbiztonság, az éghajlatváltozás, az oktatás és az egészségügy), gondoskodhat arról, hogy szem előtt legyenek tartva a lakóhelyük elhagyására kényszerült személyek sajátos sérülékenységei. Hamarosan megkezdődnek az új többéves pénzügyi keretről szóló tárgyalások, ezért a Tanács soron következő belga és magyar elnöksége különösen fontos szerepet fog játszani a jövőbeli tárgyalások alaphangjának meghatározásában.

Az UNHCR ennek értelmében a következőket szorgalmazza a Tanács következő elnökségeinek részéről:

Ösztönözzék a Bizottságot arra, hogy támogasson egy átfogó, útvonalalapú megközelítést az Európába vezető

vegyes migrációs útvonalak mentén a kényszerű lakóhelyelhagyás kezelése szempontjából. Ez a felelősségmegosztás szellemében az EU belső és külső dimenziójába történő egyidejű és kiegyensúlyozott beruházást igényel mind Európán belül, mind a származási régiókban. Ehhez az átfogó megközelítés garantálása és a hatás maximalizálása érdekében összehangolt, többoldalú és stratégiai beavatkozásokra van szükség az Európai Bizottság és a tagállamok részéről.

Támogassanak olyan beavatkozásokat a legfontosabb vegyes migrációs és továbbutazási útvonalak mentén, amelyek segítséget nyújtanak a menekülteknek és a migránsoknak abban, hogy a lehető legkorábbi szakaszban védelmet, megoldásokat és jogszerű lehetőségeket találjanak.

Biztosítsanak megfelelő humanitárius és fejlesztési finanszírozást az úton lévő emberek azonnali szükségleteinek kielégítéséhez, valamint dolgozzanak ki eredményes és hosszabb távú menekültvédelmi válaszlépéseket, hogy a menekültek továbbra is hozzáférjenek a védelemhez, a migránsok pedig a jogokon alapuló megoldásokhoz.

Bővítsék a menekültek hozzáférését az áttelepítéshez és a kiegészítő útvonalakhoz, és tegyék elérhetőbbé a migránsok számára a migrációs útvonalakat (a családjegyesítést is beleértve mindkét csoport esetében) a főbb útvonalak mentén, valamint **támogassák a nemzetközi védelemre nem szorulóknak fenntartható visszatérését.**

Tartsanak fenn folyamatos párbeszédet a származási, tranzit- és a menedéket nyújtó országokkal, hogy az útvonal mentén felmerülő potenciális akadályokat hatékonyan fel lehessen tárnai, majd kezelni lehessen. Ehhez többek között segítséget kell nyújtani a hatóságoknak a vegyes migráció és a továbbutazások megfelelő kezelésére vonatkozó stratégiai elképzelések kidolgozásában. Ez a pénzügyi és az operatív támogatásra egyaránt kiterjed. E megközelítés

megfelelő kapacitást biztosít a származási és tranzitországoknak az alapvető védelem és támogatás biztosításához, így nemcsak a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek azonnali szükségleteinek kielégítését teszi lehetővé, hanem globális szinten is átfogóbb és fenntarthatóbb megoldást mozdít elő a kényszerű lakóhelyelhagyás problémájára.

Gondoskodjanak arról, hogy a **vonatkozó uniós cselekvési tervek végrehajtása összhangban legyen a nemzetközi emberi jogi és menekültügyi jogszabályokkal.**

Biztosítsák, hogy a **fogadó államok és a befogadó közösségek részesüljenek az EU külső tevékenységéhez kapcsolódó eszközök előnyeiből.**

5 ÁTTELEPÍTÉS ÉS KIEGÉSZÍTŐ ÚTVONALAK

2022 végén világszerte 108,4 millió ember kényszerült a lakóhelye elhagyására üldözés, konfliktusok, erőszak és az emberi jogok megsértése miatt. A globális összlétszámából 35,3 millióan menekültek. Közülük sokan huzamos ideje élnek menekülthelyzetben, és korlátozott tartós megoldások és lehetőségek kínálóznak számukra. A jogszerű lehetőségekhez való hozzáférés hiánya arra kényszerítheti a biztonságra és védelemre vágyó menekültek egy részét, hogy veszélyes utakat tegyenek meg, amelyek során visszaéléseknek és kizsákmányolásnak lehetnek kitéve, vagy tragikus tengeri balesetek áldozatai lehetnek.

A globális áttelepítési igények előrejelzése szerint 2024-ben több mint 2,4 millió menekültnek lesz szüksége áttelepítésre, és a szükségletek minden régióban égetőbbé válnak.¹⁹

Az UNHCR szorgalmazza, hogy a tagállamok tegyenek eleget a világ különböző pontjairól érkező menekültekkel kapcsolatos kötelezettségeiknek, és kínáljanak megoldásokat a legveszélyeztetettebb érintetteknek. Felszólítja továbbá az EU-t a következőkre:

- **Járuljon hozzá a globális áttelepítési cél 40%-ához, és ösztönözzön több uniós tagállamot arra, hogy vegye ki a részét az áttelepítési erőfeszítésekből.**
- **Az államoknak eleget kell tenniük a menekültügyi eljárásokhoz való hozzáférés biztosítására**

vonatkozó, nemzetközi jog szerinti kötelezettségeiknek. Az áttelepítési programokat továbbra is menekültvédelmi megfontolásoknak kell vezérelniük. Az áttelepítés továbbra is életmentő mechanizmus és menekültvédelmi eszköz, és nem szolgálhat migrációs politikával kapcsolatos célokat.

- **Gondoskodjon arról, hogy az áttelepítés maradjon a rászoruló menekültek befogadásának elsődleges eszköze,** és hogy az áttelepítési célok mellett továbbra is rendelkezésre álljanak kiegészítő útvonalak.
- **Erősítse meg az áttelepítés-feldolgozási mechanizmusokat és a befogadókapacitást:** Világszerte számos régióban égetőbbé váltak a humanitárius szükségletek, ezért fenntarthatóan tovább kell fejleszteni a feldolgozási mechanizmusokat és a befogadási struktúrákat az áttelepítési kötelezettségvállalások teljesítéséhez. Térképezze fel a közösségi szponzorálás lehetőségét, és alakítson ki az államok, a befogadó közösségek és a menekültek számára kedvező partnerségeket és új megközelítéseket a menekültek minden fél számára előnyös befogadásának és integrációjának fokozásához.
- **Bővítse a meglévő oktatási és munkaerőpiaci útvonalak rendelkezésre állását** azáltal, hogy hozzáférhetőbbé, megbízhatóbbá és

¹⁹ UNHCR, UNHCR: A globális menekült-áttelepítési igények nőni fognak 2024-ben, 2023. június 26., hivatkozás:

<https://www.unhcr.org/news/press-releases/un-hcr-global-refugee-resettlement-needs-grow-2024>

kiszámíthatóbbá teszi ezeket a menekültek számára. Az eljárások rugalmasabbá tétele és iránymutatás révén gondoskodjon továbbá arról, hogy a menekültek egyenlően hozzáférjenek azokhoz a lehetőségekhez, amelyekkel lehetőség áramolhat az EU-ba. Segítsen felszámolni a menekültek útjában álló akadályokat (ilyen többek között az úti okmányok hiánya), hogy egyenlő feltételek mellett férjenek hozzá a lehetőségekhez és a meglévő jogszerű migrációs csatornákhöz.

- **Kezelje a család egységéhez való jog érvényesítése során felmerülő akadályokat.** Noha a család egységét nemzetközi és regionális jogi eszközök is rögzítik, számos jogi és közigazgatási akadályt kell leküzdeni ahhoz, hogy ez a jog érvényesüljön. Az UNHCR szorgalmazza, hogy a tagállamok megőrizzék a családok egységét, és biztosítsák a menekültek hozzáférését a meglévő eljárásokhoz azáltal, hogy védelemközpontúvá és válaszkésszé teszik ezeket. Ennek keretében többek között be kell vezetniük az UNHCR európai családegyesítési eljárások rugalmas megközelítéséről szóló ajánlásaiban foglaltak szerinti rugalmas eljárásokat.²⁰

---

²⁰ UNHCR, Az UNHCR ajánlása a családegyesítési eljárások rugalmas megközelítéséről Európában, 2023. február, hivatkozás: <https://www.refworld.org/pdfid/63f75b3f4.pdf>

6 A HONTALANSÁG PROBLÉMÁJÁNAK KEZELÉSE

Az EU több százezer hontalan és meghatározatlan állampolgárságú embernek ad otthont.²¹ Közülük sokan hontalanként születtek az Unióban, míg mások később vándoroltak az EU-ba. A hontalanoktól nemcsak az állampolgársághoz való jogot tagadják meg, hanem gyakran az alapvető jogokhoz és szolgáltatásokhoz sem férnek hozzá, nincsenek gazdasági lehetőségeik, és különösen ki vannak szolgáltatva a kizsákmányolásnak, a visszaéléseknek és az önkényes fogva tartásnak. Az emberek különféle okok miatt válhatnak hontalanná. Ilyenek többek között az állampolgársági törvények és gyakorlatok hiányosságai, a diszkrimináció, a konfliktusok és a kényszerű lakóhelyelhagyás, vagy akár az, hogy már nem létezik a saját országuk. A hontalanság kényszerű lakóhelyelhagyást eredményezhet. A gyermekek azért is hontalannak szülehetnek, mert a szüleik hontalanok vagy nem tudják átörökíteni az állampolgárságukat.

2015-ben az Európai Unió Tanácsa elfogadta a hontalanságról szóló uniós következtetéseket, amelyekben elismerte a hontalan személyek azonosításának, valamint a számukra nyújtott védelem megerősítésének fontosságát. A következtetések lehetővé teszik a hontalanok számára, hogy éljenek az alapvető jogaikkal, és csökkentik a hátrányos megkülönböztetés vagy az egyenlőtlen bánásmód kockázatát. Az EU a meglévő politikai akaratra építve vezető szerepet játszhat a hontalanság felszámolásában a határain belül és azokon kívül egyaránt.

Az UNHCR a következőket szorgalmazza az EU és a Tanács következő elnökségeinek részéről:

- **Dolgozzanak ki átfogó uniós stratégiát és cselekvési tervet a hontalanság Unión belüli és globális szintű kezelésére,** gondoskodjanak arról, hogy ez a kérdés általánosan érvényre jusson minden szakpolitikai területen, valamint vizsgálják felül a hontalanságról szóló 2015-ös tanácsi következtetések végrehajtása terén elért eredményeket.
- **Ösztönözzék a tagállamokat annak biztosítására, hogy valamennyi, területükön született gyermeket anyakönyvezzenek a szülők jogállásától vagy dokumentáltsági státuszától függetlenül, és tegyék lehetővé, hogy állampolgárságot szerezzenek, ha egyébként hontalanok lennének.**
- **Ösztönözzék a tagállamokat arra, hogy vezessenek be olyan jogszabályokat és jogállás-meghatározásra irányuló eljárásokat,** amelyek gondoskodnak a hontalanok azonosításáról, elismeréséről és védelméről, valamint garantálják, hogy hozzáférjenek a jogaikhoz.

²¹ UNHCR, UNHCR – Globális trendek, 2022; 2023. június, hivatkozás: <https://www.unhcr.org/global-trends-report-2022>

(További adatok ugyanennek a jelentésnek az 5. mellékletében tekinthetők meg: <https://www.unhcr.org/statistics/2022GTannexableSTA.xlsx>)

7 AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS MEGFELELŐBBÉ, RUGALMASABBÁ ÉS VÁLASZKÉSZEBBÉ TÉTELE

Az EU és a tagállamai – az „Európa együtt” megközelítés részeként – kötelesek válaszkeszkek lenni és jelen lenni, ha valahol válsághelyzet alakul ki²². A rugalmas, nem meghatározott célra elkülönített és többéves finanszírozás rendelkezésre bocsátásának – amikor csak lehetséges – általános gyakorlattá kell válnia azokkal a kötelezettségekkel összhangban, amelyeket az EU a Nagyszabású egyezség keretében vállalt. Ezzel összefüggésben az UNHCR üdvözli a Tanács 2023. májusi következtetéseit, amelyek a rugalmas finanszírozás mértékének növelésére szólítottak fel, valamint arra, hogy az EU folytassa a humanitárius finanszírozási hiány kezelését²³. Ez komoly lépés lenne a helyes irányba, az UNHCR pedig készen áll arra, hogy a belga és a magyar tanácsi elnökség alatt segítsen ennek megvalósításában és a végrehajtásában.

A lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek száma világszerte minden eddiginél magasabb, ezért a humanitárius segítségnyújtás rugalmas finanszírozása soha nem volt még ennyire sürgető kérdés. Amikor 2018-ban tárgyalások folytak a jelenlegi többéves pénzügyi keretről, 133 millió embernek volt szüksége humanitárius segítségnyújtásra. Ma 339 millió ember szorul ilyen segítségre. Az EU-nak ennek megfelelően bővítenie kell költségvetését, és lépést kell tartania az egyre intenzívebbé váló igényekkel. Az UNHCR azt ajánlja, hogy a

felülvizsgált többéves pénzügyi keret tartalmazzon beépített referenciaértékeket, és tegye a finanszírozást a szükségletekkel arányossá. Ezáltal biztosítható mind a menekültek különleges menekültvédelmi szükségleteinek, mind a kényszerű lakóhelyelhagyás fogadó államokra és befogadó közösségekre gyakorolt hatásának megfelelő figyelembevétele. Az ehhez hasonló mérőszámok lehetővé teszik azon területek azonosítását, amelyekre eredményesebben lehetne erőforrásokat fordítani, garantálva ezáltal, hogy az EU pénzügyi támogatása a menekültek és a befogadó közösségek sajátos szükségleteire egyaránt reagáljon. Az uniós finanszírozásnak foglalkoznia kell az alulfinanszírozott helyzetekkel is. Ehhez növelni kell az elfeledett válsághelyzetekre szánt részarányt, és lehetővé kell tenni az uniós finanszírozás nagyobb fokú koherenciáját és arányosságát.

A Tanács központi szerepet játszik az uniós költségvetés megtárgyalásában, módosításában és végső elfogadásában, ezért Belgium és Magyarország komoly felügyeletet gyakorol az EU fejlesztési költségvetése keretében a migrációra és a kényszerű lakóhelyelhagyásra szánt 10%-os kiadási célkitűzés felett. A finanszírozáselosztás és a kiadások alaposabb megismerése nemcsak az érdekeltek közötti bizalmat erősíti, hanem a megalapozott döntéshozatalt is elősegíti. Ez pedig olyan, stratégiaibb szempontú és

²² Lásd: Az Európai Parlament állásfoglalása, A 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret bővítése, 2022. december 15., hivatkozás: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0450_EN.html; Európai Parlament, Jelentés az EU humanitárius tevékenységének új orientációjáról, 2021. november 19., hivatkozás: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0328_EN.html; Az Európai Unió Tanácsa, A Tanács következtetése a humanitárius segítségnyújtás finanszírozási

hiányának kezeléséről, 2023. május 22., hivatkozás: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9598-2023-INIT/en/pdf>

²³ Az Európai Unió Tanácsa, A Tanács következtetése a humanitárius segítségnyújtás finanszírozási hiányának kezeléséről, 2023. május 22., hivatkozás: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9598-2023-INIT/en/pdf>

hatásosabb beavatkozásokat tesz lehetővé, amelyek nagyobb hatékonysággal és pontossággal kezelik a sürgető globális kihívásokat. Ez azt jelenti, hogy világos és átlátható áttekintést kell nyújtani a kényszerű lakóhelyelhagyásra fordított kiadásokról, és ezeket külön kell választani a migrációra fordított összegektől. Egyértelműen fel kell tüntetni, hogy a lakóhelyük elhagyására kényszerült személyeket fogadó államokra gyakorolt fejlesztési hatás nagyban különbözik a migránsokat befogadó országokra gyakorolt hatástól.

Az elhúzódozó lakóhelyelhagyási helyzetek és az **egyre gyakoribbá váló éghajlatváltozás okozta kényszerű migráció** miatt ezek a tematikus prioritások célzott pénzügyi bővítést igényelnek, különösen az oktatás és az éghajlat területén. Emellett a menekülteket fogadó államok és közösségek fenntartható fejlődésének innovatív finanszírozási eszközökkel megteremtett (ilyen például a Global Gateway beruházási csomag) lehetőségeinek a menekülésre kényszerült embereket, valamint az őket befogadó közösségeket is magukban kell foglalniuk. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy senki se maradjon le a fenntartható fejlődési célok elérése felé tett úton.

Az UNHCR a következőket szorgalmazza a Tanács következő elnökségeinek részéről:

- Szólítsák fel a Bizottságot, hogy **dolgozzon ki cselekvési tervet a humanitárius finanszírozás hiányának kezeléséről szóló, 2023 májusában közzétett tanácsi következtetések végrehajtására.** Ez biztosítaná a menekültvédelmi törekvésekben részt vevők által jelentősen megkívánt kiszámítható, kiegészítő és rugalmas finanszírozást egy olyan időszakban, amikor egyre intenzívebbé válnak a menekültek, a menedékkérők és befogadó közösségek sérülékenységei és szükségletei.
- **Növeljék a humanitárius segítségnyújtás költségvetési sorát** a jelenlegi 1,6 milliárd euróról legalább **évi 2,6 milliárd euróra.** Ez

a bővítés azonban nem mehet a fejlesztési finanszírozás rovására.

- Szólítsák fel a Bizottságot, **hogy számoljon be az NDICI 10%-os kiadási céljának felhasználásáról, és tegyen különbséget a kényszerű lakóhelyelhagyás és a migráció között.**
- Érdekképviselő útján szorgalmazzák, hogy a Bizottság finanszírozást nyújtson az olyan tematikus területeken, mint az oktatás és az éghajlatváltozás, és biztosítson innovatív/vegyes finanszírozást a kényszerű lakóhelyelhagyás összefüggésén belül.